

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
a szentegyházutczába, Kendeffy-ház 487 számánál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyenként 3, félre 6 pft., külföldre évenyenként 4 pft.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetéseik minden egyes hirdetés után 10 pkr bélyegdíj és minden négyhásas egy sor után számítandó 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előzetes, hirdetések, reklamátiók sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetnek.

ELŐFIZETÉSI FIGYELMEZTETÉS.

A hirlapok sorsa feletti legfelsőbb intézkedés folytán felesleges példányokat nyomtatni nem lehetvén, tisztelettel kérjük fel előfizetőinket, hogy jelen hó végeig megrendeléseiket, lapunk jövő évi folyamára megküldeni méltóztassanak.

Előfizetési ár: **egész évre 12, fél-évre 6 évnegyedre 3 pft.**

Szoros feladatunknak tartandjuk, hogy lapunk az érdemes közönség ébredő részvétét mindinkább kiérdemelje.

Szerk.

KARÁCSONI AJÁNDÉK ERDÉLYNEK

A szerencse nekünk azon örömet jutatta, hogy egy Erdélyre nézve életbevágó intézet gyámlolítására szentelt fényes tettek oklevelét közölhetjük lapunk hasábjain; minden igaz magyar szívre nézve kedves karácsoni ajándokul.

Kormányzó herczegünk ő magassága, ki annyiszor tanúsítá már kedves hazánk intézetei iránti magas rokonszenvét, s áldozni kész kegyes akaratát; a Gazdasági-egylet nagyrődemű elnöke gróf Mikó Imre ur ő excejához következő átiratot intézni méltóztattott:

Elnöki szám. 10.195. 1857.
9-1.

Nagyméltóságú úr!

A Kolozsvárt székelő Erdélyi Gazdasági Egyesület fennállása óta már is sokszoros bizonyítványt adta a gazdasági érdekek, valamint általában a földmívelés előmozdítására czélzó élénk munkásságának.

Ezen általam személyesen tett tapasztalás kedves alkalmul szolgál nekem arra, hogy Nagyméltóságodnak, mint ezen Egyesület elnökének, a kiadott vadászati

szabadalom-jegyek árából begyűlt pénzekből — melyeknek rendeltetése a földmívelés emelésére irányzott czélok előmozdítása és gyámlolítása — czennel 4,000 olv. négy ezer pengő forint segélyösszeget átküldjek és azt az Egyesületnek szabad rendelkezése alá bocsássam.

A midőn Nagyméltóságodat az erre vonatkozó nyugta hozzájuttatása iránt felkérem: igen lekötöleznem engem Nagyméltóságod, a maga idejében a felőli szíves közleménye által, mily czélra fordította ezen összeget a Gazdasági Egyesület.

Fogadja el Nagyméltóságod kitűnő nagyrabecsülésém biztosítását.

Nagy-Szeben, decemb. 11-kén, 1857.

Schwarzenberg m. k.

Hazámfi! emeljünk főveget, kormányzó herczeg ő magasságának ezen nemes tette előtt; nemzetünk végbiztosítása, életalapja lévén a gazdaság, s gazdasági egyetünk virágzása adhatván irányt s kifejezést ezen alapunknak; az összes magyar nemzet érezheti magát hálára kötelezve ezen nemeslelkű gondoskodás által; miért is legyen ezerszeresen éltetve szívünk melegevel hazánk nemes keblű kormányzója.

KÖZÖSSÉGEK

IX.

Ha egykor megérjük azon örömet, hogy erdőink s közlegelőink megosztva lesznek, s illetőségét mindenki határkövekkel vagy barázdákkal kijelölheti, még akkor se mondjuk, hogy a közösség fogalma birtokviszonyainkból kitorolteett.

Korlátlan közösségünk igaz, hogy akkor már nem leendő; de a korlátolt közösség terhei éppen csak oly pangásban fogják tartani mezőgazdaságunkat, éppen csak úgy békóba verik saját tulajdonunk feletti szabad rendelkezési jogainkat.

Kérdésbe lehetne hozni: mit értek a korlátolt közösség alatt?

Értek minden oly birtoklást, melyet mi a tulajdonról eddigi fogalmaink szerint kizáró sajátunknak véltünk, mely azonban észszerűbb gazdasági szempontból tekintve, csak bizonyos korszakok át tulajdonunk s azontul közössé válik; melyben minket teendőink felett a birtokos-lársak többsége határoz, s melynek tiszta saját tulajdonosága csakis képzelődés.

Ilyen minden birtokunk, a mi künn a határon, és közvetlenül kerítéseinken kívül fekszik.

Sajátjainak véli-e egy észlelyes földbirtokos azon földjét, mely egy régi slendrián rendszer folytán, ott a határon a birtokosok többségének akaratjához képest ugárbán hever?

Sajátjának vélheti-e azt a rétséget, melyben a zsenge fű csiráit májusig tapodja a fala marhája, s lányaival összeértve a füvek gyökeit, az egész évi termést elsindévesztí?

Sajátjának vélheti-e azt a tengeri földet, melyre a falugyűlés parancsolja ki, hogy ez s ez napig terménye beszdedve legyen, s ha megvan, s ha nincs megérve, ha van a birtokosnak munkaezeje, ha nincs; s ha mindjárt anyja s gyermeke koporsója mellett virrasztja is a kitűzöttidő utolsó napjait: le kell szedetnie, gázoltatnia, pusztítania becses terményét, mert különben rácsapatik a falu marhája, vagy a szomszéd birtokos hazahordozkodása közben utakat vág rakott szekereivel földjén keresztül?

Sajátjának mondhatja-e azon buzaföldet, melyet bevet egy évi heverés és ingyen áldozás után októberben, s bir a jövő július 15 vagy 20-ig, hogy akkor rögtön a csorda, sörtes és libapásztorok uralma alá essék, miután terményét, ha ért meg, ha nem ért meg, le kell vágania, s ha sánták lovai, ha betegek ökrei, ha szekere eltört, s nincs a szorgos időben, ki hirtelen összetatarozza, mégis be kell azt a mezőről hordania, mikorra a falu böcs magistralusa meghatározza, a mely pedig éppen nem il-

leteskes bíróság ily kérdésben, állván az földmívelők, s kis birtokosokból, kik saját kezeikkel gyorsan lepergetik az aratást, s egy pár nap alatt mind szérűjökbe tehetik, a mit Isten adott, mialatt a nagyobb birtokos a sajátjokkal elfoglalt munkás kezek hiányában nézheti az eget, és sohajtozhat arató-gépekért, melyeket pénzínségei közt még meg nem szerezhetett.

És sajátjának mondhatja-e bármely földjét akarki, melyen valaha másnak marhája legelhet? A ki ezt hiszi, annak fogalma sincs a gazdaságról, az képzetelt se bír arról, hogy a föld egy év alatt háromszor négyszer jöhet mívelés alá, hogy az három-négy hasznat adhat, hogyha a lóbert összevetjük az árpával, árpát is aratunk, lóbert is kaszálunk; hogy az ugar helyén pompás takarmány-borsót sat. termelhetni, s hogy a tarló után dicsőségesen diszlik a tarló-répa, mely teheneinknek kétannyi tejet ad; s sertvéseinknek vállujában a drága gabonát helyettesíti.

Sajátjának mondhatja-e bárki akarmely földjét, azokon kívül, melyekből másokat jó kerttel kikeríthet? A ki ezt hiszi, ám próbálja meg földjét éven át többször hasznosítani, vagy hogy könnyebben essék át kísérletén, vessen valamelyik földjébe éves takarmánynövényt, p. o. luczernát; meglátja, a kitapodott gazdaság minő eredményt ad a másik évben. Már pedig ha nekem valamely földembe czukorrépat, burgonyát, vagy luczernát volna szükséges természetem, de a többség szokása arra szorít, hogy éppen ott zabot termesztsek, ez mégis furcsa tulajdonosság!

Azt mondaná valaki: már miféle beszéd ez az enyim? mikor a magas helytartóság parancsa folytán az ugar bevetettni; s másnak terményét a csordapásztorok lepredáltatni nem szabad.

Ezen intézkedés is méltó hálára kötelezheti ugyan az olyakat, hol annak gyakorlati alkalmazása lehet; de az ember, ki társulathat él, saját céljait százak ellen-

SAPHIRA.

Koszorúzott pályamű.

Irta

HALMÁGYI SÁNDOR.

V.

(Folytatás.)*

Egy csók a sirban.

Midőn Saphira és Márkházi tajtékzó lovaikon az utcába érkeztek, a melyben az agg nemes háza lobogó lánggal égett, s a hol útjokat tolongó, üvöltő nép által egyszerre elzárva látták, már a nagy, ódon zsindegyedél első része egészen a pusztító elem hatalmában vala.

Hogy megvegyék e tüzet, mely; élesztve az esti szélfulalom által, borzasztó gyorsan harapódzott mind tovább-tovább, arról szó se volt, s ha azonnal oltáshoz fogtak volna is, csak hasztalan fáradság lett volna.

Egy pillantás az épületre, s azonnal át lehet látni, hogy legfőbb egy óra mulva annak csupán füstös, hasadozott falai fognak a csillagos égre meredezni.

Félre az útból!... félre előlem, semmirekellő söpredék! — kiáltá Márkházi riasztó, messzezsengő hangon.

És utat nyitandó Saphirának, hevesen előre ugratott kis arabs ménével, a melyről szakadva-szakadva a hab, s a mely mérgesen hánycódott és ágaskodott alatta, mert a sok nép és

lángok láttára előbb megijedvén, vissza akart fordulni, s ezért gazdája sarkantyút adott volt neki, aztán még se hagyta rohanni, a mi dühbe hozá a vadvért állatot.

Mindenki rémülten kotródott az útból és morogva kérdé: ki legyen ez ismeretlen lovak, bekötött homlokkal, mintha csatából érkeznek, mérgesen horgó, bösz lánczu lován, mintha sarkányon ülne. Bámulat és boszuság vegyületével hallgatók szíkeit és fenyegetéseit, s visszafojthatlan csodálattal nézték, mily biztossággal üli meg e szilaj, tomboló állatot, a melyen deli, férfiai alakja kellemmel lengett.

De midőn nyomban utána Saphirát láták nagy fakóán jöni, a figyelem egyszerre feléje fordult és tíz-husz torok kiáltá lelkesülten:

— Saphira!... Saphira!... helyet Saphirának!

E lelkes folkiáltást azonban, melylyel a köz-tiszteletben álló udvari hölgyet üdvözlék, egy másik ijedelmes kiáltás követte.

— Az udvari darabontok... jönek a darabontok!... kiálták néhányan.

S valóban épp ekkor érkezve, az udvari hadakhoz tartozó, egyenruhás, fegyveres, marcsona férfiak toppantak a nép közé, mely a közrend korlátain kívül most már igen rosszul kezdé magát érezni.

Pillantat alatt nyomasztó csend lön; megbánás és félelem fogott el minden szívet.

Kiki csak azt kezdé nézni, hogyan illanhatna el.

— Emberek!... szívtelen emberek! — hangzott fel most a Saphira kétségbeesett kiáltása: — mi történt itt? Az ég, ki tette ezt?... Hol vannak ők, hová tették az öreg nemes és egyetlen leányát, rokonaimat, a kik az égő házban laktak!?

— Bent vannak... Senki se bántotta őket;

de nem mernek kijöni, kegyelmes asszonyom! — kiálták többen.

— Bent az égő házban! Ah irtóztató!... — Utat nekem!... félre előlem, ti gazgyujtogatók, haramiák! — dörgé Márkházi, ki-mondhatlan borzalom és haraggal, midőn hallá, hogy vendégszerető gazdája és leánya, Szi-dónia, bent szorultak az épületben, a mely e pillanatban úgy tűnt fel előtte, mint egy ropant, égő sir, a hol szörnyű halálkín után nyomtalan elhamuhodás vár a szerencsétlenekre.

— Helyet a vitézlő urnak!... félre az útból!...

— Jól van, jól van; de minket ne szidjon. Mi nem vagyunk gyujtogatók!

— Haramiák se vagyunk!

— A fegyverkövác, Csukat Menyus a hibás!

— Ő a gyilkos, ő a haramia, Csukat Menyus, Csukat Menyus!

E szavak voltak leginkább megkülönböztethetők a minden oldalról hangzó részint alázatos, részint boszus kiabálások zürzavarából.

Minden ajak csak a fegyverkövác nevével hangoztatá, a ki észrevéve a dolgok váratlan fordulatát, épp akkor akart az udvarról serülni kifelé az utcára, hogy a tolongó népség közé vegyüljön.

— Fogjátok el a gonosztévőt! — hallzott ugyan e pillanatban Saphira átszengő hangja.

Éppen jókor! mert a gonosztévőt rokonai már megriaszták, hogy takarodjék, ha jó kell, s a megszeppent hős fúrakozni is kezdett a tömegbe.

De a parancs hallatára tizen is tettek rá kezét, s egy odatörő udvari darabontnak átadván, ez elvitte a fogolyt, a ki ügyét elvesztve látván, borzasztó káromkodással fakadott ki polgártársai ellen, hogy őt cserben hagyják, sőt ellene fordulnak.

E jelenet újabb összetűdülést okozott az utcában, s Márkházi kétségbeesetten látta hasztalan veszni a pillanatot, a melyeknek mindenikén egy-egy ártatlan élete függött.

Villámgyorsan lepatant lováról és a kantárszárakat egy legközelebb álló férfiúnak oda-dobván, herkulesi erővel kezdé szerte-szétjel taszigálni az embereket, a kiknek elcsodort tömegén át néma elhatározással rohant a betört kapu-ajtóhoz, s jelent meg az udvaron.

De hasztalan kiáltá biztató, harsány hangon kétszer-háromszor is a vén nemes és leánya nevé; hasztalan hívta őket sürgőleg ki az égő házból; szavaira csak a lángok borzalmassustorgása és a tüzes zsindegyedél pattogása felelt.

Saphira, követve példáját, szintén leszálolt volt lováról, s alig lihegve érkezett melléje, ki a nagy kőrifa ernyője alatt állott, a hol a tüzes perje-eső ellen védve valának.

— Márkházi!... ők nem mernek kijöni a te szavadra... vagy nem is hallják kiáltásodat!

— mondá utóbbi szorongva: — Istenem, mit tegyünk!... Nekünk be kell mennünk a házba utánuk. Ki tudja, kétségbeesésükbe, tán valahová elrejtőztek, a hol a tűzvész kiáltani vélik!... Istenem, Istenem!... ah! add kezedet... kezedet, lovag, ha mondom és vezess!...

— Kegyelmes asszonyom!... minő gondolat! — kiáltá fel Márkházi, útját állva a magát nagyra szánni akaró hölgynek; — a fedél minden percben alázuhanhat. Im ott, már a szarufák is látszanak, itt az ereszt füstöl. Nem, nem!... magam megyek egyedül. Isten legyen velem! — kiáltá hősies és vallásos ihletettséggel.

S megindult, hogy a fedeles tornác lépcsőin felrohanjon.

(Folytatjuk.)

*) Lásd a Kolozsv. Közl. 168-dik számát.

szeszélyétől függő mérés és osztás szerint
birtuk, hogy már-már a szegény birtoko-

Dózsa D.

BEFÖLDI LEVELEZÉS

ségességit mindenki átlátta, - azt óhajtott. De, mint utolsó felosztást, némelyek akarták volna önhasznokra fordítani, és mű, tagosításunk megsemmisítése félelmiből, minden követelésnek, mit a tulságos önzés

kigondolhatott, a lehetőségig deferáltunk. Ily követelők valódi és törvényes birtokai-
knak ösmertük el a határ-utakat tagosítás

előtt, és utat adtunk helyükbe saját illetőségünkől tagosítás után. Lemondottunk nyilaink végeiről, előismertük azokhoz jogtalanságunkat, tagosítottuk annak birtokához, ki a megsemmisitem jelszavának paizsa alatt, minden ilyeszerű követelésével bizon állott elő. *) Nem nevezük meg az ily kedvelt követelések fő szereplőjét, csak annyit mondunk, hogy az csak itt bír, de nem itt hirdeti az Isten ígét.

Nem említjük meg, hogy kölleveleink több pontjai közül csak azt kívánta érvényben tartani, mely a mérnök ur fizetését két rész-

leiben határozta kifizetendőnek. Holott mindnyájunk meggyőződését mondjuk ki, midőn nyilvánítjuk, hogy általánosan ohajtott tagosításunk eredményét, egyedül, ritkán jellemű, kitartó béketeresű eafestralis mérnök Tolvaly Benedek urnak köszönhetjük, kihez minden akadályakon győzedelmeskedni tudott fáradságtalanságáért még annyi halál se tudtunk mutatni, hogy megérdemlett fizetéséből bár utra-valóval ellássuk, mit ismét csak lágságunkal jellemzi. Azonban fogadjá ön, mérnök ur, szíves köszönetünket nevezetes szolgálataért; az idő és körülmény okozta hibát helyreigazítandjuk. És midőn a kedélyek kibekítésére tervbe vett áldamás-poharat ürítjük, ön is tárgya leendő a mi falusi-féle szónoklatainknak. Áldott légy általános tagosítás, a közel születendő évek hozzanak néked ni évi áldandéka örök életet.

U. I. Nem sokára egy éve lesz, midőn egy ösmeretlen kározt 700 vrft elvesztett pénzére igazoltattam a K. Közlöny terén utasításom által, melynek nyomán a káros elvesztett pénzt azonnal megkapta; de azóta mi nyomát se láttam, hogy akár a Közlönynek nyilvánosan, akár nekem egy hazafias köszönetet mondott volna szolgálataunkért. Most magam vagyok hasonlólag károsult, s megköszönném bezzeg, ha valaki hasonló emberséges szolgálatot tenné irányomban.

Tolvaly F.

Erdő-vidék. (Folyt.) — És most

*) Áldozatkészségek a célért bőven lesznek, de a kárpótolya a célszerűbb gazdaságat sikerében. Szerk.

-ben voltunk annyian, nincs ki elfogadja, s a

erre annál is inkább feljogosultaknak hisz-
szük magunkat, mivel végre is azoknak r
legtöbb előfizetője vidéki. De ez szükséges
is, mivel szépirodalmi lapjaink felett n
csen semmi ellenőrködés. Komolyabb lap-
jaink többször megkezdék ugyan ezeknek l
ítészi (habár nagyon is rövid) rovatot szent-
elni, de mindannyiszor abbanhagyták. Mi f
okból? nem tudom: hogy ez azonban na-

gyon káros, főleg a mi irodalmunkban, azt
sokaig fejtegetnem se kell. Elég annyit
mondanom, hogy irodalmunk nem oly gaz-
dag önálló művekben, miként ezekkel be-
érve, fitymálhatnók a lapokat; aztán, amint
a tapasztalat mutatja, legtöbb jelessé vált
írónk épp e téren mutatá be magát a közön-
ségnek, sőt sokan épp ez uton lettek népsze-
rűekké; azonban van még egy ennél sok-
kal fontosb ok, mi kívánatosná tenné, hogy
szépirodalmunkra — mi nálunk is, mint
más művelt nemzeteknél, tekintélyt vívott
ki magának, — több figyelmet fordítsunk,
különösen pedig a szépír. lapokra, mik
nálunk sokkal fontosb tényezőit képezik az
irodalom ez ágának, mint más már teljesen
kifejlett irodalommal bíró nemzeteknél, hol
részben a lapok már merő divatszikke-
kék váltak.

Első sajnós eredménye a szép irodalmi lapok elenézésének voltak azon cifra programok, miknek a német irodalomban egyik nagy mestere Bäuer ur; miknek minden sorából kirajlik a vereménység.

(-at) Hát! az égne, az ily programmok
(vélődi vásári kiállítványok) gyérülni kez-
denek; de helyükbe egy majdnem oly ve-
szélyes utód lépett: a ajutalon.képek sat.
hirdetése.

Igaz, a szépművészeteknek kézenfogva kell járni: de igaz marad mégis, hogy csak szánta embernek kell gyámbot.

Tehát szépirodalmi lapjaink vagy nem
bízunk erejökben, vagy szerkesztőik....

ne de ezáltal merem kimondani (de csak kimondom) gyermekeknek tartanak, kiket szép képes könyvvél kell az a b c tanítására csalogatva édesíteni. *rodion szabinov*

eredett szívvél jelenti, hogy férje b. Reden.

Ros z óra.

Frigyes Vilmos, jog- és bölcsészettudor, porosz k. miniszteri volt tanácsos, a bécsi ke- reskedelmi academia igazgató-tanácsosa, több tudós társaság tagja, s több érdemrend vitéze, sat. f. hó 12-kén, élte 53-dik évében megszűnt élni, s az ágostal-ev. vallás szertartásai mel- lett Bécsben öröknyugalomra kísértelett.

Akkor ima nem hihihi enyhét szedője-
-nek. A tilkos búval vívóra: nélszessét sz
-nak és a jövő setét rémvelővel: szedője-
-nek. Meglátogat a rossz órálszással: vívora-
-nak. Akkor a szedő minden ügyét: vívora-
-nak.

Minden álmát elfelejti,
S a titkos bűn fellegi közt,
A jóvő vilámtól sejtől s, forróval Nev H
A lélek, mint házigazda,
Kinél laka lámba borul,
A hideg tél eszméjére,
Szinte fázik s elkomorult.

Ki az, ki's sejtelennek
Örök titkát kitalálja? !
Tán az égi mindentudás?
Belénk lévedt kis szikrája? !
Vagy a messzszé betekintő
Lélek vissziaradása? !

Vagy a jelen és a jövő között —
Perczúny összeszakadása! 1906 — 1906
Phaon —
BÁRÓREDEŒ.
(4 december 12.)

Rövid, de roppant veszteséget tolmácsló szomorújelentés, melynél meglepőbbet, szomorítóbbat azok, kik őt a hécsi nemzetközi stat. congressus ismerni, tisztelni és bámulni közelebbről tanultuk, alig kaphattunk volna. E gyűlés hatszáz tagja közül legelsőbb is épp a legjelesebbek egyikét kell, hogy fájlaljuk.

A tudományok legáltalábbika, de legnékülözhetlenebbike, az élettudományok tájékozó szövetneke, az emberi haladás útmutató könnyívívőse — a statisztikai tudomány benne egy világhírű, s egész világot figyelemmel kísérő tudományos főt resztelt el. A statisztika nem ily borosztván-termő út, hogy zokon vehetnék ba-

rálat, ha esszünk, kik b. Reden nevet tan most
hallják először; de a tudomány, melynek a ha-
ladó kormányzati rendszer oly sebes léptekkel
jön előbe, s kitüntetéseivel, mondhatni, elké-
nyeztetni látszik, b. Reden nevét mindig ott
fogja említeni a statisztika tekintélye megalapi-
tói, s életrealitáságának megismertetői között

Mi, kik e tannak szerény napjszámolói vagyunk, csak rövid három hónapja, hogy a legjobban eszünkbe hagytuk el őt; akkor a magas száraznak mondható termet, a sokat igerő test és lélek, a már öszülő hajakat meghazudtoló ifjú eleven közlekedésség, korántes engedelmesség, gyánitanunk, hogy éppen most, dicsőségeinek

A tudósok nem nagy diplomataiak saloni te

kintheten, de b. Reden hét-nyolcz legesobb lá-
tot vendégével egy volt, mintha mindenikké-
vévőkét együtt lett volna. Három szobája fogla-
lá be statistikai könyvtárát, benne minden vá-
lágésznek, országnak külön állt statistikai irás-
dalma, s mindenik oly complet, hogy a musz-
ka, svéd, török mindenik a magáé előtt elme-

lyedve állt meg, s bamulatlán hajolt a férfi felé. Az a férfi, aki a statisztikai tudományt ily nagyszereplőként mívben mutatja be a világnak. És mindegyikük nem volt rejtett kincs, gyűjteménye mindeiknek tára volt.

És e férfi, ki szívjóóságával mindenkit megnyert, ki azóta mindenikünket a kérdések egész társaságával összekötött, el, csapnivaló, hogy...

na nagy munkán dolgozik, s kinek hova-tovább
mind messzebb terjedtek volna ki gyűjti keze-
re számolt kezedet. Közfajdalom fogja őt nyi-
galmra kísérni, s e fájdalomban a magy-
nemzetet is méltán vegyülhet, kihez oly vegi-
li, ha rokonszennyel viseltetett, kihez neje ut-

gyermeküknek, és a szülői szeretet, amely a gyermeküknek átadta azon édes reményben, hogy azok a magyar muukak, sajtáságos magyar viszonyok megismerésében neki segítenek. Megigérté mindnyájunknak, hogy a jövő nyarat magyar földön tölti, hol — mint a szerzője szereti — neig és gyermekei most

Ki volt, mi volt e férfi, minő szerenese ki-
sérte életpályáját, azt hiszem, sokan lesznek

kik kerdemi szereznek. Született Lippe-Deimling hercegségben, végzett Göttingában, s hanna-veri auditor lett; 1832-ben követte választást, miről, valamint egyéb hivatalairól is 1837-ben, midőn Ernest Agoston királyi trónra lépett, s Hannovera alaptörvényeit cassálta, lemondott. De már ekkor híre annyira meg volt alapítva, hogy 1843-ban a porosz kultúrügy

ig, mikor a frankfurti parlament képviselőjévé választott, hol szabadelvű gondolkodásának főgálya a baloldallal szavazott, miért a porosz miniszterium is félizéttéssel szolgálatától fele-
ment. Végre az ausztriai kormány vette igénybe a bűntudomány, hol valódi szolgálaton kívül

ly viszontagságok közt hánatalot gondolkodásért, s ha több maradtól becsl munkát nem hágyott hátra, az sorsa hibája; egyébiránt az egy ipar és kereskedelmi statisztikája nagy szerű mérvben kimutatta, hogy mit várhatott volna tőle most, mikor már egészen kedvező

tudományának szentelhette volna minden per-
cét. Halála egyszersmind a hírlapirodalom
is, hová ernyedtem hivatással dolgozott, p-
tőlhatlan veszteség sok időkre.

Kövéry.

ha úgy tetszik, mondjunk egy jó napot a bodvaji vasgyárnak. Hogyan áll meg e két gyár az életben és e vidék egymás mellett: arra másnak legyen gondja; részemről azt hiszem, vidékünk közömbösítését fejezem ki, ha azt kívánom; hogy mind a kettő álljon, éljen... és versenyezzen. Hol e gyár a volt barcocszéki Hatod havas alatt, rengeteg erdő középett a magyar hermányi határszélen, ütközve a kis bacsoni határral fekszik, 1843-ban még a havas kedélyes méhése: a medve keresette a málnát, áfonyát, szedret, vaczkort, egy-egy eltérve kecskét, egy-egy elkésett borjút... most e helyen jeles gyár- és laképületek emelkednek, csinos kis ima-ház diszlik, orgonával ellátva, 100-an felüli lélekszám van, s a gyermekeket a vasgyártulajnosok, Zakariás Antal ur, keresztyéni buzgalomból jó fizetéssel ellátott tanító oktatja a vallás és erkölcs elemeiben... hanem toportyán *) urra e polgáriassági viszonyok most se hatnak... ő toportyánsága most is úgy megkeresi e helyiségeket, mint néha napján, s a minap is nem rajta, hanem a gyári ösvérek agyafurcságán mult el, hogy azokat föl nem ebédelhette... különben e hámor gyártására nézve mind az áll, mit felebb a sárpatki gyárra vonatkozva elmondottam, sőt ez utolsó felett fölönnypel bir annyiban, hogy az öntvények csiszolására jeles esztérgeja van; sajnálandó azonban, hogy ez se gőz se vizerőre nincs alkalmazva; ellenben hátrányban áll annyiban, hogy szék-vizereje mellett folytonosan nem működhetik, hogy nincsenek gőzgépei, s hogy közlekedési útja pályatársával nem mérkőzhetik. Ez év folytán e gyárnál is nagyszerű építések jelesen egy új olvasztó, és új verető turbine-nal voltak tervbe véve. El is vállalta azoknak felállítását egy jött-ment gépész... s midőn már az épületek fedél alá kerültek, két gát és vízárak készült, s a turbine-hoz szükségelt értékes minták nem csak megcsinálva, de megönte is voltak, s csak összehozható hiányzott, úgy elment a galambok árúval, azaz az előlegezett pénzzel, hogy bucsúját a kapuzárá se hallotta... Jam-bor neve ezen uri egyénnek Fischer... ki, ha történetesen egy személy talál lenni azon hason nevű urral, ki ez évben Kolozsvárra az ágy alá rejtkezéskor kalandot rögtönözött, akkor könnyű megérteni azon részegzméje alapját, miszerint a rendőrségtől annyira tart...

(Folytatjuk.)

Tasnád. December 19-én. — Mult-kori levezényelt említett Szakácsi helységben volt tüzről pótlólag legyen meggyezve, hogy az irt helységben, nov. 26-án este a jegyzői lak felgyújtatván, elégett három lakház, maga a jegyző alig menekülhetett az égő házból; a kár tetemes. Folyó hó 7-én éjjel, Pelében égett le egy nagy kőcsoma-ház, hasonlólag gyújtás következtében; szélesend levén, nagyobb kár nem történt.

Tasnád vidékén nagyon kedvelik a náddali tetőzést, a közeli Ér sok és olcsó nádat szolgáltatván. De a mely legveszélyesebb anyag építészeti tekintetben.

Nagyon háttérbe szorítaná a náddali fedelezést egy jó és készítményeit jutányos áron adó cserépszendely-készítő gyár; egy ily vállalatnak létesítése nagy haszonnal járna városunkban; a vidék nagy, melynek Tasnád központján van, s igen jó piacot biztosít a gyártmányoknak; még készítése is előnyös a közeli és olcsó fa, s az itt találtató, cserépszendelynek legalkalmasabb homokkal kevert fehér agyag miatt.

Egy társulat részvények után könnyen kivihetné létesítését egy ily vállalatnak.

Ez uttal a nevelésügyi iskolának körüli teendőkről kellene értekezni; de mielőtt ezt tenném, még jelen állásunkat kell kissé bővebben körvonalozni.

Ha a civilizatio tendenciája a népet

*) Jósika és Jókai nagy méltatlanságot követnek el medve uron, midőn a székelyek szóltára szerint — csak is ráillő „toportyán“ nevet a kullogó farkasra ruházzák át.

Közlő.

anyagi, s szellemileg a boldogság, a jólét csarnokába vezetni, s ha az anyagi jólét eszköze a szellemi csinosodás előhaldás: úgy városunk jelen fokú fejlődése szép jövőt enged remélünk e városnak. — A zür, mely az alkotó elemeket foglalja magában, csak kifejtésre vár, hogy előálljon egy nagy cél felé törekvő új és jobb világ itt nálunk; igen is egy nagy chaos létezik itt, de melyből a világosság anyaga szépen kibontakozva fénylik az arisztokratának szép számu itteni képviselőiben mely hivatva van saját fényével kijelölni a többiek irányát, felismertetni velők rendeltetésüket; ide számítjuk a járshivatal teljes személyzetét, 4 prókátort, 2 medic. doctort, 3 chirurgust. A zürben felismerjük a kereskedelmet, iparüzletet és nyers anyag-termelőket, vizsgáljuk őket külön-külön. Van egy gyógyszerár, 5 vas és fűszer, 7 szövet, 2 fűszer és diszáru, 2 üveg és porcellán, 2 szatács és 2 divatár-kereskedés, ez Tasnád nem megvetendő szám. Az ipar különféle ágaiiban is igen szépen van képviselve, melyeknek el sorolása túlterjedne e levél körén; csak azt említem meg, hogy iparosaink legnagyobb része szántóvető s szőlő-művelő is egyszermind; itt rejlik az ipar tökélyes kifejlését gátló eljárás, „ex omnibus aliquid, ex toto nihil“ nyáron által ad az áldott anyaföld eledelt és italra bort, télire nem lehet félni a nagy szükségnek miatta, a kézműveket aztán megveszi, a kinek kell úgy, a hogy akarja adni mászter uram; innen van aztán, hogy a nagy részt még czehekbe nyűgözt mestersegek művei oly silányak, oly kontár készítmények, hogy vétek érte az a sok drága pénz. — Kevés kivétellel, iparosaink nagyobb része műveltségi képzelési tekintetben (nem fényűzési értek, mert ez meglehetősen előtérben van) jaj de hátra áll még, egy pár adat bő felvilágosítás: ad: kit vethetünk okul, ha a zoologiából azt is tudják, hogy a griff madár a Magnes-szigeten él mais, ha az astronomiából úgy tudják, hogy a földet még most is czezhal tartja a hátán, a csillag pedig gyertyavilág az égen; ha a physica úgy magyarázta, hogy azért esik az eső, mert aszivárvány sok vizet fel szívott, — hogy a bórnek azért kell cser, hogy ki legyen csereze. — A fagyynak azért kell hamu, hogy szappan legyen belőle? de hogyan, mi elemek; mi aránybani vegyületéből, minő természettani törvényeknél fogva? azt igazítsa el a természet, az az ő dolga! ki kell vessünk okul már most mindezeknek? Csodálkozhatunk-e aztán, ha kontár vagy inkább rontott műveket állít elő, előírt receptje szerint, azon iparos, ki az általa feldolgozandó anyag és segédszerei minőségével sincs tisztában. Ösmérjük meg mindegyiket, „nem tudni“ még nem szégyen, de „tudni nem akarni“ vétek és igen is szégyen. Azért igen helyén volna egy helységkönyvtár felállítását, hol nyelve a tudomány éremlyős lapdacását, a történet édesgyökr-porával behintve, meglehetősen helyre lehetne hozni a lélek étvágy-hiányát, a szellemi lethargiát.

(Vége következik.)

KOLOZSVÁRI NAPLÓ

Magyar akademia. — Emlékeztető jelentés. — I. A Teleki-dramajutalomra a maga idejében közzétett hirdetés szerint ez évben vigjátékok versenyeznek, melyek beküldésének határideje f. é. dec. 31-ke. — II. A történelmi (kor- vagy élettrajzi) Pfeiffer-féle 40 aranyos jutalomra versenyző pályamunkák beküldésének határideje szintén f. é. dec. 31-ke. — III. Az 1857-re kihirdetett Nagy Károly-féle 300 flos természet-tudományi jutalomra, mely a Magyar- vagy Erdélyország valamely vidékének földtani megismerését, saját vizsgálatokon épülve, nyújtó legjobb magyar értekezésnek jut, a pályamunkák beküldésének határideje 1858-diki január 31-ke. Végre IV. A gróf Nádasdi Tamás-féle 50 aranyos eposzi jutalomra versenyző pályamunkák beküldésének határideje 1858. mártius 31-ke. — Az egyenként felemlített határidőkhöz az illető pályamunkákat idegen kézzel tisztán írva, lapozva, kötve, jelölve, pecsételt levéllel ellátva, egyedülalulirt (Pest 3 Koronautca, 12. sz. 2. emelet) fogadják el. — A Teleki-verseny eredménye jövő évi mártius 19-én hirdetik ki; a többieké, mielőtt az illető osztályok a vizsgálaton át fogtak esni. Val-

lammennyi pályamunkák kéziratai az akademiai levéltárban maradnak. KoltPesten, dec. 15. 1857. Toldy Ferencz s. k. titkok.

* Azthesiszük, kedvesebb karácsoni ajándékkal nem lephetjük meg a kolozsvári iparosokat, mint azon biztos forrásból merített tudósítással, hogy a városunkban alakítandó kisegítő pénztár-egylet alapszabályai a legfelsőbb hatóságoktól előlegesen jóváhagyva a helybeli kereskedelmi és iparkamara-hoz leérkeztek. Most már nincs egyéb hátra, mint az ügyet lelkesen folkarolni, s az egyletnek, hogy minél erősebb legyen s minél hathatós segélynyújtó legyen tagjainak, — számos részvényt szerezni. A mi megis fog történni azon érdekeltségtől itelve, a melyly az iparos osztály e szabályok megerősítésére várakozott!

== Eppen most veszszük az „Első magyar általános biztosító társulat“ igazgatószabályait, a részvény aláírókhoz intézett körlevelét, melyben örömmel jelenti, hogy a magas kormány 1857. dec. 5-ken kelt leiratában, a társulat felterjesztett alapszabályait, némi módosításokkal megerősíteni kegyeskedett, miért halálját és köszönetét a társulat nevében nyilvánítani kötelességének tartja; Kellő tudomás-szerzés tekintetéből egész terjedelműben közölletnek e körlevelében a módosított alapszabályi czikkek (6, 7, 8, 12, 13. §§.). Tudtul adatik továbbá a részvény-aláíróknak: hogy a fennemlített m. leirathban mgos Ürményi József egyesületi elnök urnak kötelességéből tetteik: hogy az egyesületnél előbb, legfőbbé jövő 1858-dik év elején okvetlenül megkezdje működését. — Miután a társulat a kegyes leirat értelmében alakult csak akkor tekinthetik, ha az összes részvények egy harmada után a 20% befizetetik, s a kormányzó testületet is csak a már alakult társulat választhatja meg véglegesen a legközelebbi közgyűlésen; ennek következtében az igazgató választmány következő intézkedéseket látott szükségeseknek: 1. Minden részvény után a 20%, s így az egészről 200, fél részvényről 100 forint, továbbá az alakulási költségekre egész részvény után 5 frt, fél részvény után 2 frt 30 kr egyszerre befizetendő. 2. A befizetés kezdetét veszi f. é. dec. 12-dik napján, s folytatódag tart 1858. jan. 10-dik napjáig bezárólag. 3. A fizetés elfogadatik Pesten, a társulat irodájában (Uj-ter, Ürményi-ház, 3-dik sz. 2-dik emelet, délelőtti 10 óráltól 12-ig). 4. A befizetett summák előlegesen csak levélleg nyugtatnak, s a részvények csak akkor fognak kiadni, midőn a magas leirat értelmében készített s felső helyen jóváhagyandó minta szerinti szerkesztett, s kellő biztosítékkal és helyegdíjjal ellátott kötelezvények a hátralevő 80% summáról a társulat pénztárába letételek. 5. A most említett kötelezvény mintát mi helyi felső helyen jóváhagyatik, körlevél útján szintén minden egyes részvényeshez rögtön meg fog küldetni. Most csak az jegyeztetik meg, hogy a biztosítékok különböző nevei közül, minők: betáblázás, váltó, kezes-állítás, kezizálog, minden részvényes szabadon választhatja azt, mely körülményei szerint legkevésbé terhelőnek látszik; figyelemztetül szolgáljon azonban az, hogy ki egy kezes állítását választja, igekezzék lehetőségig kezesül egy más részvényt megvenni, hogy így a részvényesek közli részint nagyobb solidaritás eszközöltessék, részint a biztosítékokra való folytonos felügyelés és ellenőrködés az igazgató választmányának megkönnyítessék. 6. Az első befizetés határidejének (1858. jan. 10.) eltelté után, szintén január 16-án délelőtti 10 órákor a társulat teremében (Pesten, Uj-ter, Ürményi-ház, 3-dik sz. 2-dik emelet) közgyűlés fog tartatni, melyen a 63-dik §. értelmében, csak azon részvényaláírók szavazhatnak, kik a vég-hatánapig (jan. 10.) az első befizetést teljesítették. Közgyűlés alkalmával a szavazható részvényesek névsora a jelenlévők közli nyomtatásban ki fog osztatni. A közgyűlés programja: a) Felolvasása a magas leiratnak, mely a társulat alapszabályainak megerősítésére s módosítására vonatkozik. b) A biztosítási feltételeknek megvitatása és helybenhagyása. c) Végleges megválasztása a kormányzati személyzetnek. d) Intézkedés a vezénylő, igazgató és a jogtanácsos díjazásának megállapítása, valamint a választmány által nevelandó teendő indítványok feletti tanácskozás iránt. (M. Sajtó.)

* A „Szépirodalmi Közlöny“-ben olvassuk, hogy egy szép, fiatal és dúsgazdag angol hölgy, ki a magyar nemzet iránti rajongó előszeretettel, annak nemzeti nyelvét sajátjává tette, most tollat is vett kezébe, s a soha nem látott, de mindig szeretett haza irónői sorába lépett. E britt hölgy és magyar irónő neve: Bickersteth Johanka. Első magyar műve Genfben jelent meg. Címe: „Childe Harold“ Byron után anyanyelvűből magyarra fordította Bickersteth Johanka; nyomtatott Genfben Puky Miklós nyomdájában, 1857. A „magyar irodalom jövőjének“ szentelt könyv nyolczdrét 211 lap, izletes kiállítás. Sajtó hiba aránylag oly kevés van benne, hogy több esetben elpirulhatna mellette — a magyar nyomdászat.

— A Szépirodalmi Közlöny-művelőketül egy izletes kiállítás Szépirodalmi Albumot küldö szent. Ohajtandó, ha ezen lap előfizetői képessé teendik a szerkesztőt kitűzött feladatának meg-

oldására, melynek eredménye az leend, hogy e lapnak hordatói nehány év múlva csinos kis könyvgyűjtemény birtokába jussanak.

== Nagy Miklós és Gyulai Károly urak (az előbbi m.-vásárhelyi születésű) megérkeztek Kolozsvárra, s fővárosunk nehány pontjait le-rajzolni szándékoznak képalbumukba, melyben Erdély s Magyarhon szebb tájait, magyarász szöveg kíséretében, czéljuk van közreadni. A kik látták, Nagy Miklós ur rajzairól dicsérrel szólnak; mi még nem láttuk. Erdély igen sok szép tájképet ad, s mintán a festészet a két magyar hazában mind több proselytát nyer, remélni lehet, hogy az elhivatását hazzánk tájainak ismertetésében is mindinkább betöltendő.

* A „Protestans egyházi és iskolai lap“-ra az előfizetési felhívás széküldetett. Ez új lap hetenként egyszer, csütörtökön, fog másfélveken megjelenni. Előfizetési ára egész évre vidéken 7 frt.

Nemzeti színház. (*) Borzasztóképenvaló rettenetes darabot láttunk dec. 19-dikén Beke István javára előadva. Ez a híres: „Walburg éje“, avagy a szentellérthegeji búvós tulipán, írta Birch-Pfeiffer Sarolta. Boldog isten, hová törpül a színész egyilyen tragicomediában, a hol födolog a látványosság! Itt a színészek nem sokkal művészből feladat jut, mint a dróton járó gépeknek, melyek e rémedelmes színműben nagyszerű szerepet visznek; ilyenek 1-ször egy sereg repülő holló, melyek sodronyon áthúzódnak a színpad felett; 2-ször egy repülő bagoly; 3-szor egy nagy (jó hogy ez is nem repülő) üst, melyből a búvós tulipán „kinőlt“ és minden virága elváltozik ördögfölké; 4-ször nagy óriás kigyó és csontváz; 5-ször egy kocs, mely elváltozik nagy repülő bagolylyá. — Ez előadás által tökéletesen visszavarázsolva éreztük ama régi időköt, midőn a színházat diátrumnak, s a színészt komédiásnak nevezték.

Dec. 20-dikán: Pünkösdi királyné, eredeti vigi. 2 felv. Szígligetiöl. E jó irányu, mulattató darab mindig tetszik közönségünknek. Az előadás sikerült, s meglehetősen elégedve, leszámítva azt, hogy Lángh B. (Kelen-d) nyers ennékel túlságosan caevikírozott.

Dec. 21-ken: Molnár és leánya, dráma 5 felv. írta Raupach. — Ez is egyike azon iszonyu, rémedelmes, hamis műelvény felépített férőzelményeknek, melyeket borzadálylál látnak a repertoir zugaiból színpadunkra mely kerülni. Egyébiránt Gyulai (a molnár) meglepő tanulmányra mutató játéka által érdekesé tudta tenni az előadást. Lángh Boldizsárné (Mária) szintén jól játszott.

KÜLFÖLD.

— Az angol parlament, mint tudjuk, 12-én elnapolta magát, febr. 4-én ülénd ufolag össze. A részletes tudósítások, melyek az Indiában történt utóbbi eseményekről közölve, az angolok ügyét mind kedvezőbben rajzolják. Így egy belga lap írja: India déli része mindinkább csendesedik, s a naponként érkező csapatok lehetővé teszik Sir Colin Campbellnek azon nyugtalanságok legyőzését, a melyek még a Ganges-völgyben uralkodnak; mindenek fölött Oude területe az, hol a legtöbb nehézség mutatkozik, minthogy itt a népség is föltámadt, s a maga függetlensége mellett küzd. Lucknó sorsa iránt nincs többé aggodalom.

— A „Times“ legújabb tudósítása szerint közelebből Chinában is csakugyan megkezdődik a háboru, 3000 katon és matróz támadja és szállja meg Kanton, elvágván Peking és Kanton között az összeköttetést, s egy fontos stratégiai pontot elfoglalván.

— Mint a montegroi határszélről jelentik, a Skutariban székelő consuloknak végre sikerült az ellenségeskedéseknek, melyek utóbbi időben a török-montegroi határ különböző partjain kiütöttek, gátot vetni. Ideiglenes kiegyezkedés történt ugyanis aziránt, hogy Danilo herczegnek a tasajeviczi, zubscii és kruseviczi tartományterületekben joga van ugyan ezután is az adott beszédni; és e részekben törvényt is szolgáltatni; tartozik azonban az illető pénzeket az illető pasának átadni a török souverainitás elismerésére és fenntartására.

— A német-dán viszály fölött a diplomatiában élénkület kezdett a tevéység. A „H. B. H.“ bécsi levelezője szerint Dánország kísérletet akart tenni, hogy Bécsben alkudozásba lépjen ez ügyben nyereendő közbenjárás iránt, de egyszerűen a német szövetséggyűléshez lön uta-

sitva, a melyet egyedül illeti a fenforgó vitaügynek elhatározása. Bille-Brabé gróf tehát a szövetséghez fordult, azonban küldetésének eredménye felől még semmit se tudni. Egy más tudósítás arról értesít, hogy Oroszország jegyzéket intézett a dán kabinethez, a melyben mutatva a német kormányok, mint szintén a szövetség nyugodt és kímélt magatartására, azt adja tálcául a dán kormánynak, hogy tegyen az is valódi engedményeket. E jegyzék a többiek közt két pontot emel ki; először is, itt semmi esetre nem lehet szó Schleswig jogairól, melyeket az orosz császári kabinet teljesen elkülönítve tekint Holstein-Lauenburgtól; s másodszor azt erősíti az orosz okirat, hogy Sándor császárnak a kérdésbeni magatartása semmi más rugó által nem vezéreltetik, mint az igazság érzete által, és hogy Oroszország az egész ügy mellett semmiféle személyes utógondolatot nem táplál. Mint mondják, a porosz kabinet az orosz kormány ezen lépését éppen nem fogadta igen nagy megelégedéssel, sőt kedvetlenül látta a német érdekek szempontjából Oroszország beavatkozását, a melynek nem egyéb célja, mint befolyást nyerni Németországban.

— Mainzból dec. 11-ről írják: a bizottmány, mely a löpor-fellobbanás sájképpé okának kifizetésére volt kinevezve, tényképp megállította, hogy Wimer altiszt gyújtotta föl a löporraktárt.

— Nem csak a dunai fejedelemségek, a cserkeszek is feszülten várják a pá-

risi congressus újraösszeülését, mivel még mind nem hagytak fel azon reménnyel, hogy a nagyhatalmak ezen areopagusan megnyerjék saját érdekeikben Európa diplomatiái beavatkozását azon harcban, a melyet az oroszokkal kell vívniok. Erre nézve Cserkeszország nagytanácsa feliratot intézett a mártiusi szerződés aláíróhoz, — Oroszország kirekesztésével — tehát Ausztria, Angolország, Poroszország, Szárdinia és Törökországhoz. sa. Szerencsés jó napot!

— A belgiumi frisebb alkotmányos életmozgalmak nem igen tetszik a francia császári kormánynak, habár kénytelen-kelletlen türethető képet vágott is hozzá a félhivatalos lapok egy része. Egy német lapnak legalább azt írják, hogy Párisból annak idejében a legsürgetőbb előterjesztések mentek Brüsszelbe, hogy a belgák királyát „a viszonyokba való erőteljesebb beavatkozásra” bírják. És mivel Leopold király szokása szerint más uton járt, ezért maradt fenn némi el nem rejthető bosszúság. Ezért a Walewiczki általsugallott „Revue Contemporaine” keserű panaszkodása, hogy Leopold király a kedvező alkalmat fel nem használta s az évek óta uralkodó divat szerint 19 államcsinyit keresztül nem vitt.

UJ POSTA

— A stambuli angol pasa visszahívásának valódi okát még nem tudni. Az

„Ind. belge” stambuli levelezője szerint az angol kabinet haragszik Red cliff lordra, mivel ez a Dunafejedelemségek ügyében oly nyíltan csatlakozott Ausztria képviselőjéhez, (míg Londonból meghagyatott neki, hogy a párisi conferentia egybelépteig minél reserváltabb helyzetben tartsa magát. A lord visszahívása e szerint fényes elégtételt volna, mely a francia politikának adatott. Párisi hír szerint Thouvenel nem is fogja visszahívni.

— A porta egy, dec. 1-ről kelt diplomatiái sürgőnyt intézett külföldi ügynökeihez, melyben tiltakozik az adhoc divának határozatai ellen. A divának feloszlatását illető fermant illetőleg úgy áll a dolog, hogy a porta meg fogja várni, míg a divának tanácskozásaiak bevégezik, s az üléseket bezáró fermán csak akkor fog megjelenni, valószínűleg e hónap végén.

— A szabadságot a császársággal egyesíteni erőlködő „Courrier de Paris” úgy látszik, beléfaragott a sikeretlen munkába. Egyelőre elnémult, vagy elnémították. De hallgatni kella, „Constitutionnel” nek is, mely az új eszmét kigúnyolta. Girardin egyébiránt most is azt hiszi, hogy „a szabadság” megbírja a császárságot. Megbírja igen is, de köszöni szépen a császárság az oly szövetségést, mely előbb utóbb megemésztené. Egy félhivatalos lap csakugyan azt ügyekszik bebizonyítani, hogy „Napoleon nem dictator, s hogy a francziákat a jövő nagy szabadságokkal fogja meg-

vigasztalni.” Mostanra csak a várás szabadsága van megengedve.

— Egy shangai-i levél szerint az orosz és a kínai kormány a legbarátságosabban állnak egymáshoz. Az orosz admirál Shangaiban tett látogatásának nem volt más célja, mint a penkingi császári udvart az angolok minden céljai, s kérészelei felől értesíteni, sőt annak idejében az oroszok közbenjárása iránti biztosítani. Egy kínai hivatalnok nem rég érkezett vissza Pétervárból, hová a penkingi udvartól a Miklós csár halála feletti sajnálat kifejezése végett volt küldve.

Párisból, dec. 16-án írják: „A párisi értekezlet f. hó 25-én a bessarabiai határszabályozás tárgyában összeül. — A Dunafejedelemségek szabályozása végetti értekezlet január. folytatában fog összeülni.

— Lamoriciere tbnok nem tér vissza Franciaországba, hanem Belgiumban marad.

— Az oroszok Kaukaszban, haladnak elő. Husz ezer ember parancsot kapott Daghestanban Ujburnayánál összpontosulni. A híres Naib Muamed Emin a hegyi-lakók feletti parancsnokságot átveendő, ismét Circassiában van.

Bécsi börze. december 19-dikén. Erd. urbéri papir 77. Magyar urbéri papir 77 $\frac{1}{2}$. Nemzeti kölcsön 83 $\frac{1}{4}$. Arany darabja 4 fr. 59 kr. Ezüst 6 $\frac{1}{4}$ fr.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETESEK.

Kivonatban.

A baróthi cs. k. járás-hivatal f. é. dec. 7-ről 1110 sz. a csődöt hirdet baróthi timár Nagy József összes vagyonára. A követelések beadandók 1858 mártius 3-áig, tömeg-gondozó ügyvéd Dersi ellen.

A beszerce-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 28-ról 3775 sz. a felhívja f. é. nov. 2-án elhalt Molnár György örököseit ellenők a „szabad földet” felerésze átadása iránt a Schobel testvérek részéről indított kereset védelmére. Tárgyalása f. é. dec. 29-kén d. e. 9-kor. Részire kirendelt ügyvéd Weisz János.

Urbérkárptóllási tőke-utalványozás.

A dézs megyei cs. k. törv. szék f. é. dec. 1-ről 5786 sz. a. tudatja, hogy 1) dr. Neymister J. zaiszlónak mint gr. Bánfi József jogosítottjának kupa-falvibirtoka után 17,074 eft. 38 $\frac{1}{4}$ kr. kárpt. tőke és 2988 eft. 3 kr. kamat. 2) N. N.

Rozália Bonis N.-nének mányai és pestesi birtoka után 1311 eft. 24 $\frac{1}{4}$ kr. tőke, 229 eft. 30 kr. kamat. 3) Földvár Józsefnek közepfalvi, ispánmezői és pontinásai birtoka után 11,085 eft. 48 kr. tőke, 1940 eft. 2 $\frac{1}{4}$ kr. kamat. 4) Túr Józsefnek fügei birtoka után 109 eft. 44 $\frac{1}{4}$ kr. tőke, 271 eft. 54 $\frac{1}{4}$ kr. kamat. 5) b. Horváth Jánosnak omlásalyai birtoka után 755 eft. 7 $\frac{1}{4}$ kr. tőke, 92 eft. 41 kr. kamat hátralék van utalványozva. A követelések beadandók 1858 febr. 18-áig. Tárgyalása ápril. 17-én d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é.

dec. 3-ról 11,149 sz. a tudatja, hogy 1) Majthényi Imrénének solymkői és nagy-fordházi birtoka után 3091 eft. 47 $\frac{1}{4}$ kr. tőke, 653 eft. 16 $\frac{1}{4}$ kr. kamat. 2) Gyujtó István örököseinek, u. m. özvegyének Szilágyi Antonjának és Gyujtó Kriszt Elek s Sándornének vármegyei birtokuk után 2462 eft. 30 $\frac{1}{4}$ kr. tőke, 199 eft. 56 $\frac{1}{4}$ kr. kamat. 3) gr. Thoroczka Juliánna özvegy Zeyk Józsefnek magyar és közpeterdi birtoka után 1646 eft. 6 kr. tőke, 299 eft. 35 kr. kamat hátralék van utalványozva. A követelések beadandók 1858 márt. 1-éig. Tárgyalása ápril. 3-kán d. e. 9-kor.

(324)
Civil M 2182

Hirdetmény.

A cs. k. járás-hivatal mint törvényszék által Baróthon (Sz. udvarhely) kerületben) ezenel közhíre tétetik, miszerint 1858-dik év április hava 24-étől kezdendő 6 egymástutáni évekre az Ürmös és Agostonfalva környékén fekvő, néhai Maurer Mihály hagyatékához tartozó javak, nyilvános közárverés uttján leendő haszonbér-

be való kiadása megrendeltetett legyen.

Nevezetesen: 16 hold minden évben használatos töröküzve vétel alá való föld, 37 hold készen jelenleg búzával és rozsral bevetett föld 34 hold a mely tavaszi vétel alá jövend, 35 hold mely ugarba maradand, vagy a haszonbérleti tetszése szerint lesz használandó.

Ürmösön és Agostonfalván mint egy 80 ölre való szénát, mely sarjút is terem.
Az ehhez tartozó Ürmösön lévő lisztelő malom, mely e folyó év Szent-György napjától

kezdve 6 évekre évenkénti 80 pforintokért kilé-
vén adva, a haszonbérletnek csak is a 186 $\frac{1}{2}$ évi használat jutand.

Továbbá egy az ürmösi birtokossággal közös erdő hatod részének szabály szerénti használata és évenként 1 $\frac{1}{2}$ havi korcsmárlási jog végre.

Tartoztak ezen javakhoz még 15 20 számból álló burdés cigányok annyiba hogy pénzt fizet és étel kapás mellett, udvari nyári munkára elő állani kötelesek.

Az ezen haszonbérlethez hozzá szolló kivá-

nok azon megjegyzéssel hivatalnak meg az folyó év december hó 27-kén délelőtti 10 órakor tartandó árverezési határrapon való megjelenésre miszerint mindenkinek szabadságába áll az árverezési föltételekről az alólti hivatalnál magának tudomást szerezni és hogy a kiáltási összeg a tárgyalás napján a gyámnok ez iránti kihatalgata után fog meghatározatni.

Cs. kir. járás-hivatal, mint törvényszéktől Baróthon, 1857. dec. 4-kén.

Cs. kir. járás főnök.

Szabó s. k.

MAGÁN HIRDETESEK.

(293)

STEIN JÁNOS kolozsvári könyvkereskedőnél megjelent, s általa minden hazai könyvtárban kapható:

CSEMEGÉK

KISEBB GYERMEKEK SZÁMARA;

családok- és kisdédvóknak kedveskedik

GÁSPÁR JÁNOS,

jelenleg a nagy-enyedi ev. ref. papnöveldeben nevelés-oktatást tanára és képezdeigazgató. Második átdolgozott, 25 beszély-, 309 verscsemegé- és két gyönyörű színezett képpel bővített kiadás. 13 $\frac{1}{2}$ kis 8-rét iv, legszebb borítéku kötésben 1 ft. 20 kr. p. p.

A hazaszerter elterjedt „Magyar Olvasókönyv”-éről dicséretesen ismert t szerző jelen munkájában — melynek első kiadását, tökélytelenebb alakjában is, ugy szöveva kéz alatt kapták el, — egy évek óta nagy gondal nevelt, melegen ápoli s derék szaktársak (Fekete M., Gyulai P., Kriza J., Indali P., Szabó S. stb.) közremunkálásával lehető tökélyre vitt kedvenczét bocsátja világ elé, egyszersmind megelőzőjeül, előcsarnokul jeles Olvasókönyvének. — A t. szerzőt hosszas nevelői pályáján a szülők és kisdédvók átalános panasza és saját kisdédvi költés is gy. jött tapasztalata rég meggyőző affélől: mennyire nehéz a legelső gyermekkoroknál elbeszélendő történeteket, még a külföld gazdag irodalmában is, megválasztani; mennyire nehéz különösen a célszerű előadási módot eltalálni, mitűtan tudva van, mily élményitőlleg hatnak a kisdédvok aranyálomokban ringó kedélyére az e kórnak színt könyvek nagyobb részének mesterkéve csinált beszélyei, az örökös böjti lecczkézések, nem különben az olvadózó, edelőg vagy folytonosan okoskodó verselések és rimbe szedett moralizálások. — Szerző lélektani igazságnak tartja, hogy csak az ragadja meg a gyermek szellemét, mi saját kedélyes világából van merítve, részletekig, érzelmeitőlleg és derűtlen előadva; mi magában is érdekel bir és egyszersmind a felnőtteknek is kedves olvasmány. Mert nagy tévedés volna azt hinni, hogy a mi a felnőttekre nézve unalmas, éledelhetlen, az a kisdédvok kedélyének éppen jó! A gyermeknek mindenben csak a legjobb a jó.

Ezen elvek világánál tanulmányozta a t. szerző a hazai és külföldi gyermekirodalom termékeit s a magyar nép ajkán forgó gyermekmeséket és dalokat. És ezek gyöngyeiből s ezeknek szellemében dolgozva, nyujt jelen gy. iteményében a magyar anyák-, testvérek- és kisdédvóknak 91 beszély-csemegét, megannyi kedélyes gyermek történetét s 309 verscsemegét (közte 25 dajkarim és tréfa; 16 ölben és tórdén tartott kisdédvok játékrime; 16 alátát és bölcsdél; 34 állat és egyéb természet tárgya; 26 hangulánzás; 26 vegyes gyermekdal; 37 játék és játékrim, 18 évszaki dal és festés; 34 mese és rege; 36 beszéd- és emlékgyakorlat; 22 vallásos hang és ima; 35 talány és talalós kérdés).

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

A közbejövő innapi napok miatt lapunk jövő vasárnapi száma nem jelenhetvén meg keddi lapunkot másfél íven adandjuk.